

MAGYAR NYELVŐR

Az irodalmi stíluskutatás közhelye, hogy a szépírói művek motívumai kölcsönösen értelmezik, magyarázzák egymást; sokszor az egész életművet. Kemény Gábor Krúdy Gyula munkásságának erotikus és gasztronómiai motívumait hasonlította össze A SZÍV ÁLMAITÓL A GYOMOR ÁLMAIIG című cikkében. Megállapítja, hogy a szerelem és az étkezés hasonlatai, képzettársításai, álmiai a rendszerezések és sémák ellen tiltakozó Krúdy jelrendjében kiegészítik és feltételezik, sőt előhívják és pótolják egymást. A *Bukfenc* egyik szereplője, Lauberné például olyan, hogy „duzzadt szőlőfürt, hamvas szilva és aranyozott alma jutott az ember eszébe, ha őt látta”. A regény hősnőjét pedig „anyatejüdeségű” arccal, „paradicsom ajkúnak” és „kecskeszőlő formájú” kebelével büszkélkedőnek ábrázolja az író. Ugyanígy természetesen vált át — különösen kései prózáiban — a gasztronómikus képzettársításokról az erotikusokra. A sárgarépa és a karfiol kövér aszszonymosolyra emlékezteti, húsleve-se „olyan széparcú, mint azok a széparcú nők akikben semmi tartalom nincsen”, a pálinka viszont „csak nagyon rövid időre tudja megszerelmesíteni” a gyomrát, „mint akár a hirtelen ismeretség valamely jövőmenő nővel”.

A hasonlatok és metaforák (efféléknek bőséges tára a cikk) nem öncélú díszítések. Hangulatkeltő, légkörteremtő, gúnyolódó, nemegyszer kritikai szerepük van az elbeszélésekben. Hozzájárulnak ahhoz, hogy az olvasó szemléletesen érzékelje Krúdy igen jellemző művészi sajátosságát: az engesztelhetetlenül szelíd és megbocsátóan könyörtelen íróniát.

Iszlai Zoltán